



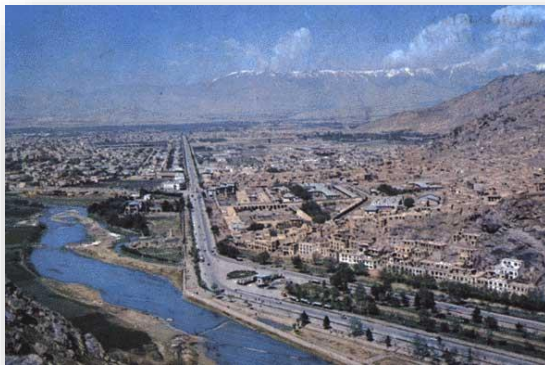
۲۰۱۶ / ۰۷ / ۱۳



بخش: جغرافیه

داکتر سید عبدالله کاظم

دریای کابل و اطراف آن



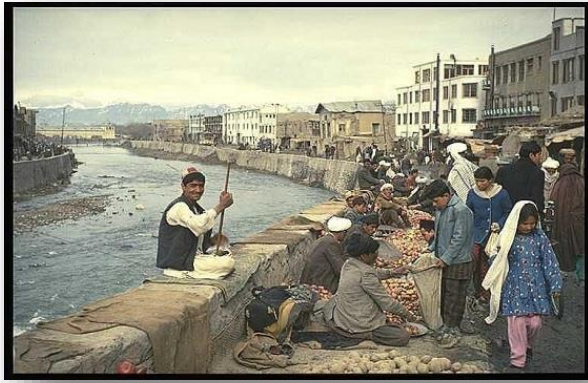
سه رود خانه هریک مسما به رودخانه های پغمان، بیگتوت و لنذر در یک تنگی باهم تلاقی میشوند که دو کوه کابل یعنی آسمانی و شیردروازه مجرای عبور آن را به سمت شرق باز میکند و این تنگنا را از قدیم بنام "گذرگاه" یاد کرده اند که محل عبور مشترک سه دریا از بین دو کوه و نیز معبر مردم و کاروانها از غرب بطرف شرق کابل را افاده میکند و از همه مهمتر اینکه از همین محل دریای مذکور به دریای کابل مسما میشود.



با انکشاف ساحه شهری بخصوص از زمان سلطنت امیر عبدالرحمن خان به بعد از وسعت طبیعی دریای کابل کاسته شد و در عصر امانی توأم با آغاز کار شهر جدید "دارالامان" در دو طرف دریا نیز دیوارهای سنگی بنا گردید که به تدریج به شکل امروزی آن درآمد.



دریای کابل در قدیم در خط السیر طبیعی خود پهنای زیاد داشت و ساحات دوطرف آن باغها، زمین های زراعتی و پر از درخت زارها بود، بخصوص دهانه تلاقی سه دریا از سرسبزی و زیبایی طبیعی خاص برخوردار بود که در دهنه غربی آن بطرف شمال باغ "عالم گنج" (بعضی ها آنرا "علم گنج" مینامند) در دامنه کوه آسمانی قرار داشت که در آنوقت به حیث یک بازار سرگشاده مرکز بزرگ خرید و فروش شهر و اتراق کارونهای تجارتي محسوب می شد. شهر قدیم کابل در امتداد دریای کابل در امتداد کوه شیردروازه موقعیت داشت که به بالاحصار منتهی می شد. سرسبزی و شادابی قدیم کابل البته از فیض همین سه رودبار است که از آن در فواصل مختلف از قرنهای بدینسو نهرها و جویهای پرفیض جدا گردیده و به حصص مختلف کابل تمديد یافته و زمین های اطراف را سیراب میکرد. چنانکه نهر خنگوت و نهر بهسود در اطراف قلعه بهادر خان و ساحه دارالامان حالیه جریان داشت و نهر "بالاجوی" از رود لنذر جدا شده و پس از عبور از قلعه فتوح و هندکی (چهلستون) بطرف باغ بابر و بالاحصار کابل جریان یافته و آن



ساحات را آبیاری میکرد. همچنان بالا جوی، جوی شیر، نهر درسن و نهر گذرگاه محیط باغستان کابل را تشکیل میداد که باغ های معروف کابل از همین رودبار کابل سرسبز و شاداب می شد.

دریای کابل بعد از عبور از شهر کابل با "دریای لوگر" یکجا شده از مجرای باریک "تنگ غارو" در شرق شهر گذشته بطرف "سروبی" و از آنجا پس از عبور از ساحات هموار به سوی "جلال آباد" ادامه می یابد. دریای "پنجشیر" و دریا های "علیشنگ" و "علینگار" که دریای "لغمان" را می سازند، در شمال

جلال آباد و سرخاب با دریای کابل یکجا میشوند که به حجم آب آن بسیار می افزایند. سپس دریای کابل در حواشی "دکه" داخل سرحد آزاد شده و مسیر آن بطرف شمال چرخیده و از شرق پشاور گذشته به رود سند منتهی میشود. در روی این دریا که جمعاً ۲۲۰ میل (۳۵۰ کیلومتر) طول دارد، در مسیر کابل تا جلال آباد سه بند برق اعمار شده: بند برق "درونه"، بند برق "سروبی" و بند برق "نغلو".

